

dosarul nr. 3ra-935/18

Prima instanță: Judecătoria Anenii Noi (judecător: Anenii Noi)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (judecători: Iu.Cimpoi, A.Danilov, I.Secrieru)

DECIZIE

3 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

având în componența sa:

Președintele ședinței, judecător:

judecători:

Iulia Sîrcu

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Victor Burduh

Dumitru Visternicean

examinând recursurile declarate de către Portărescu Vitalie și Portărescu Marina, reprezentați de avocatul Bordei Teodor și Consiliul sătesc Floreni,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Oficiul Teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat împotriva Consiliului local Floreni raionul Anenii Noi, intervenienți accesorii Oficiul Cadastral Teritorial Anenii Noi, Nedov Serghei, Nedov Viorica, Cacinschi Natalia, Cacinschi Dumitru, Gușovschi Olga, Gușovschi Oleg, Cobzari Ludmila, Sirițanu Natalia, Sirițanu Serghei, Petrov Viorica, Petrov Vadim, Portărescu Marina, Portărescu Vitalie, Ciubuc Andrian, Ciubuc Maria, Topal Dinis, Baci Victoria, Toma Tatiana, Toma Veaceslav, Gherman Olga, Gherman Ruslan, David Vitalie, Sverdlic Vitalie, Sverdlic Anastasia, Panuța Mariana, Racicovschi Maxim, Racicovschi Diana, Crețu Vitalie, Crețu Elena, Morozan Svetlana, Lupașcu Silvia, Lupașcu Serghei, Jemanean Dmitri, Jemanean Nadejda, Botezat Tatiana, Stigariov Tatiana, Stigariov Sergiu, Costru Gheorghe, Costru Natalia, Costru Sergiu, Costru Galina, Ionița Vitalie, Ionița Natalia, Tulbur Olga, Morari Arma, Caraulan Alexei, Caraulan Oxana, Morozan Andrei, Morozan Angela, Druță Octavian, Druță Natalia, Cațaveica Igor, Cațaveica Nadejda, Toma Andrei, Toma Vitalia, Vornic Leonid, Vornic Natalia, Țurcan Ghenadie, Țurcan Olesea, Mihailenco Ion, Mihailenco Violeta, Redica Radu, Kasyanchuk Olena, Cazac Vladislav, Cazac Elena, Pricop Vitalie, Pricop Oxana, Cîrlan Nadejda, Cîrlan Alexandru, Rusu Leonid, Rusu Tatiana, Budei Stanislav, Budei Diana, Ciobanu Alexei, Ciobanu Tatiana, Gîrnu Tudor, Gîrnu Tatiana, Agaci Vladimir, Agaci Galina, Tulbur Victoria, Tulbur Andrei, Toaca Iurie, Toaca Irina, Ștefan Oleg, Ștefan Elena, Burdujan Grigore, Burdujan Olga, Ababii Mihail, Ababii Tatiana, Cucuruza Iuri, Cucuruza Natalia, Danu Natalia, Prodan Mihail, Prodan Anastasia, Jelanschi Victor, Jelanschi Rodica, Poiană Denis, Poiană Elena, Botnaru Igor, Botnaru Victoria, Ursu Andrian, Prodan Leonid, Prodan Lilia,

Crețu Valeriu, Crețu Victoria, Hîncu Serghei, Hîncu Natalia, Crîșmaru Mariana, Crîșmaru Alexandru, Jumir Vitalie, Jumir Aliona, Telefonov Mariana, Telefonov Pavel, Donțu Vladimir, Donțu Lucia, Ceban Mihail, Ceban Evghenia, 2 Baciui Ivan, Baciui Elena, Cerchez Roman, Cerchez Olga, Guz Sergiu, Guz Mariana, Morozaan Marin, Morozaan Nadejda, David Ina, Zoporojan Victor, Țîganaș Tatiana, Șpac Andrian, Șpac Olga, Plămădeală Lilia, Plămădeală Iacob, Găină Ion, Găină Mariana, Raiu Dmitri, Raiu Victoria, Cîrja Cristina, Cîrja Andrian, Gafin Ghenadie, Gafin Alia, Topalov Alexandru, Topalov Natalia, Plotnic Natalia, Plotnic Roman, Pîrgaru Natalia, Leca Andrei, Țurcanu Iurie, Țurcanu Mariana, Popovici Eugeniu, Popovici Olesia, David Anatoli, David Ludmila, Hîncu Oleg, Hîncu Cristina, Prodan Andrian, Prodan Cristina, Pîrgari Vitalie, Pîrgari Silvia, Ionița Tudor, Ionița Maria, Cațaveica Ruslan, Cațaveica Măria, Martin Oleg, Martin Olga, Cojuhari Serghei, Cojuhari Irina, Mistreanu Vasile, Mistreanu Ludmila, Chirilenco Valeri, Chirilenco Inga, Chirilenco Andrian, Chirilenco Aliona, Prodan Ivan, Cinciuc-Prodan Mariana, Tamaș Oleg, Tamaș Vita, Cucu Tatiana, Cucu Igor, Crețu Cristina, Crețu Alexandru, Bulicanu Alexandra, Bulicanu Ion, Poian Cristina, Cornescu Roman, Călugăreanu Tatiana, Călugăreanu Ion, Toma Mihail, Toma Elena, Cristea Roman, Cristea Daniela, Bujac Serghei, Bujac Ana, Cebanu Vitalie, Cebanu Elena, Mazuric Cristina, Mazuric Igor, Braghiș Ion, Braghiș Daniela, David Vladislav, David Anjela, Cotorobai Alexandr, Cotorobai Elena, Albu Violeta, Albu Ion, Cravcenco Olga, Cojocari Sergiu, Profir-Nazaria Claudia, Nazaria Ilie și Jizdan Mariana cu privire la contestarea actelor administrative, anularea contractului de vânzare-cumpărare nr. 59 din 05 ianuarie 2016 și radierea înscrisurilor privind drepturile de proprietate asupra terenurilor repartizate în baza deciziilor consiliului local Floreni,

împotriva deciziei din 27 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse apelurile declarate de către Portărescu Vitalie și Portărescu Marina și de către Consiliul sătesc Floreni și menținută hotărârea din 13 octombrie 2016 a Judecătorei Anenii Noi,

c o n s t a t ă :

La 9 aprilie 2015, Oficiul Teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului local Floreni cu privire la contestarea actelor administrative.

În motivarea acestei acțiuni a invocat că în rezultatul efectuării unui control de legalitate a actelor administrative emise de autoritățile administrației publice locale, în conformitate cu prevederile art. 64 alin. (1) lit. a) al Legii privind administrația publică locală nr. 463-XVI din 28 decembrie 2006, pct. 9 alin. (2) lit. c) și pct. 12 lit. c) din Hotărârea Guvernului cu privire la oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat nr. 845 din 18 decembrie 2009 s-a constatat că la 23 decembrie 2014 Consiliul local Floreni, raionul Anenii Noi a adoptat decizia nr. 11/03 „Cu privire la atribuirea terenurilor pentru construcția caselor individuale de locuit familiilor nou-formate” și decizia nr. 11/02 „Cu privire la

aprobarea listei familiilor nou-create cărora li se atribuie teren pentru construcția caselor individuale de locuit”.

În continuare, Oficiul Teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat a susținut că deciziile Consiliului local Floreni din 23 decembrie 2014 au parvenit spre controlul de legalitate în cadrul Oficiului la 13 ianuarie 2015.

Ca urmare, Oficiul teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat, în corespundere cu art. 68 a declanșat procedura controlului de legalitate și prin demersul nr. 1304/OT3 – 07 din 14 ianuarie 2015, a solicitat furnizarea informației și a actelor ce au stat la baza adoptării deciziei nr. 11/02 din 23 decembrie 2014 „Cu privire la aprobarea listei familiilor nou-create cărora li se atribuie teren pentru construcția caselor individuale de locuit”, însă informația solicitată nu i-a fost prezentată.

Prin demersul nr. 1304/OT3 - 49 din 02 februarie 2015, a solicitat repetat pârâtului furnizarea informației solicitate anterior, iar prin răspunsul nr. 22 din 11 februarie 2015, parvenit în cadrul oficiului la data de 16 februarie 2015, actele solicitate au fost prezentate.

Reclamantul a subliniat că la 17 februarie 2015 în cadrul oficiului a parvenit răspunsul nr. 10 din 26 ianuarie 2015 la cererea nr. 1304/OT3 - 07 din 14 ianuarie 2015, prin care pârâtul i-a prezentat deciziile ce au stat la baza adoptării deciziei nr. 11/02 din 23 decembrie 2014 „Cu privire la aprobarea listei familiilor nou-create cărora li se atribuie teren centru construcția caselor individuale de locuit”, iar luând în calcul volumul mare de lucru și faptul că funcției de secretar-dactilograf era vacanță, s-a solicitat prelungirea termenului de prezentare a copiilor actelor enumerate de la 1 la 5 cu 30 zile, fiind menționat că în caz de urgență sunt disponibili să prezinte informația solicitată spre examinare în sediul primăriei.

Ulterior, prin demersul nr. 1304/OT3 - 155 din 13 martie 2015 Oficiul a solicitat pârâtului furnizarea informației ce a stat la baza adoptării pct. 2 al deciziei nr. 11/03 din 23 decembrie 2014 „Cu privire la atribuirea terenurilor pentru construcția caselor individuale de locuit familiilor nou-formate”.

În context cu referire la prevederile art. 69 alin. (1) al Legii privind administrația publică locală care stabilește că oficiul teritorial al Cancelariei de Stat în cazul în care consideră că actul poate avea consecințe grave, în scopul prevenirii unei pagube iminente, poate sesiza direct instanța de contencios administrativ după primirea actului pe care îl consideră ilegal, încunoscându-se de îndată autoritatea locală emitentă, reclamantul a pretins că organul emitent la adoptarea deciziilor care se solicită a fi anulate în prezenta speță, nu a respectat prevederile art. 11 Cod funciar și a art. 34 Cod cu privire la locuințe.

În acest sens, a relatat că cererile cetățenilor vizați în anexa la decizia Consiliului sătesc Floreni nr. 11/02 din 23 decembrie 2014 „Cu privire la aprobarea listei familiilor noucreateae cărora li se atribuie teren pentru construcția caselor individuale de locuit” nu sînt înregistrate în cadrul primăriei, iar Consiliul Floreni doar în luna decembrie 2014 a aprobat lista respectivă avînd la bază cererile depuse în anul 2005-2014 pentru atribuirea loturilor pentru construcția casei de locuit individuale.

În opinia acestuia, decizia nr. 11/03 din 23 decembrie 2014 „Cu privire la atribuirea terenurilor pentru construcția caselor individuale de locuit familiilor nou formate” contravine legislației în vigoare, din motiv că persoanele cărora li s-a atribuit teren pentru construcție, nu întrunesc condițiile familiei nou-formate, iar Consiliul sătesc Floreni nu dispune de o decizie, prin care ar fi fost stabilită rezerva de 5%, după cum este prevăzut în Codul funciar sau în alte situații loturile pentru construcții se atribuie prin licitații.

Drept rezultat, reclamantul a reiterat că studiind actele suplimentare prezentate de pârât, s-a constatat că de către ultimul nu au fost respectate condițiile de atribuire a loturilor pentru construcția casei individuale de locuit în privința a 111 familii nou formate.

Totodată, cu referire la prevederile art. 116 Cod de procedură civilă, a considerat că acțiunea urmează a fi repusă în termen întrucât din motiv că secretarul Consiliului local Floreni nu i-a prezentat în termeni legali răspuns la solicitările adresate a fost în imposibilitate de a exercita competențele în termen de 30 de zile prevăzute de art. 68 din Legea privind administrația publică locală.

Din considerent că după cum invocă reclamantul deciziile Consiliului sătesc Floreni, raionul Anenii Noi nr. 11/02 din 23 decembrie 2014 „Cu privire la aprobarea listei familiilor nou-create cărora li se atribuie teren pentru construcția caselor individuale de locuit” și nr. 11/03 din 23 decembrie 2014 „Cu privire la atribuirea terenurilor pentru construcția caselor individuale de locuit familiilor nou formate” au fost emise contrar prevederilor legale, a depus prezenta acțiune în instanța de contencios administrativ, solicitând anularea deciziilor respective.

Pe parcursul examinării cauzei în fond, la 27 aprilie 2016, Oficiul Teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat a depus cerere de concretizare a cerințelor împotriva Consiliului local Floreni, intervenienți accesorii Nedov Serghei, Nedov Viorica, Cacinschi Natalia, Cacinschi Dumitru, Gușovschi Olga, Gușovschi Oleg, Cobzari Ludmila, Sirițanu Natalia, Sirițanu Serghei, Petrov Viorica, Petrov Vadim, Portărescu Marina, Portărescu Vitalie, Ciubuc Andrian, Ciubuc Maria, Topal Dinis, Baci Victoria, Toma Tatiana, Toma Veaceslav, Gherman Olga, Gherman Ruslan, David Vitalie, Sverdlic Vitalie, Sverdlic Anastasia, Panuța Mariana, Racicovschi Maxim, Racicovschi Diana, Crețu Vitalie, Crețu Elena, Morozan Svetlana, Lupașcu Silvia, Lupașcu Serghei, Jemanean Dmitri, Jemanean Nadejda, Botezat Tatiana, Stigariov Tatiana, Stigariov Sergiu, Costru Gheorghe, Costru Natalia, Costru Sergiu, Costru Galina, Ionița Vitalie, Ionița Natalia, Tulbur Olga, Morari Arma, Caraulan Alexei, Caraulan Oxana, Morozan Andrei, Morozan Angela, Druță Octavian, Druță Natalia, Cațaveica Igor, Cațaveica Nadejda, Toma Andrei, Toma Vitalia, Vornic Leonid, Vornic Natalia, Țurcan Ghenadie, Țurcan Olesea, Mihailenco Ion, Mihailenco Violeta, Redica Radu, Kasyanchuk Olena, Cazac Vladislav, Cazac Elena, Pricop Vitalie, Pricop Oxana, Cîrlan Nadejda, Cîrlan Alexandru, Rusu Leonid, Rusu Tatiana, Budei Stanislav, Budei Diana, Ciobanu Alexei, Ciobanu Tatiana, Gîrnu Tudor, Gîrnu Tatiana, Agaci Vladimir, Agaci Galina, Tulbur Victoria, Tulbur Andrei, Toaca Iurie, Toaca Irina, Ștefan Oleg, Ștefan Elena, Burdujan Grigore, Burdujan Olga, Ababii Mihail, Ababii Tatiana,

de însuși reclamant în cererea de chemare în judecată (vol.I,f.d.4), cu toate acestea prezenta acțiune a fost depusă în instanța de contencios administrativ abia la 9 aprilie 2015, adică peste peste 4 luni după ce a cunoscut despre deciziile contestate, respectiv peste termenul de 30 zile prevăzut de art. 68 din Legea privind administrația publică locală.

Prin urmare, instanțele de judecată ierarhic inferioare urmau să respingă acțiunea ca fiind depusă tardiv, or, declanșarea unui proces peste 30 zile de la data recepționării deciziilor contestate contravine principiului securității raporturilor juridice și o violare a art. 1 Protocolul nr. 1 Adițional la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale (cauza Dacia SRL din 18.03.2008, cauza Străisteanu ș.a. din 07.04.2009). Curtea a considerat, că înrăutățirea unei situații juridice, care a devenit irevocabilă datorită aplicării termenului de prescripție sau care ar trebui să devină irevocabilă dacă termenul de prescripție s-ar fi aplicat fără discriminare în favoarea statului, este incompatibilă cu principiul securității raporturilor juridice.

Plus la aceasta, Curtea Supremă de Justiție prin decizia sa din 25 octombrie 2017, examinând prezenta cauză în ordine de recurs a admis recursurile, a casat decizia instanței de apel și a remis cauza la rejudecare, reținând că la noua rejudecare a cauzei instanța de apel urmează să se expună asupra cererii cu privire repunerea în termen a acțiunii și urmează să verifice respectarea de către Oficiul Teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat a termenului de sesizare a instanței de contencios administrativ, or, aceasta se impune datorită faptului că recurenții-pârâți Consiliul local Floreni și Portărescu Vitalie și Portărescu Marina pe tot parcursul judecării în instanța de apel au insistat asupra încălcării de Oficiul Teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat a termenului de contestare deciziilor Consiliului local Floreni nr. 11/02 și 11/04 din 23 decembrie 2014, condiții însă ce nu se atestă la caz. Or, instanța de apel a adoptat aceeași decizie care a fost casată de către Curtea Supremă de Justiție prin decizia din 25 octombrie 2017.

În rezultat, instanțele de judecată s-au eschivat de la exercitarea obligației impusă prin lege, de îndeplinire a actului de justiție, au examinat superficial circumstanțele cauzei, nu au intrat în esența litigiului și nu au apreciat toate circumstanțele și probele existente ale cauzei, pronunțând hotărâri neîntemeiate de admitere a acțiunii, astfel fiindu-le încălcat în mod direct dreptul la judecarea în mod echitabil a cauzei (vol.VI,f.d.160-165,170-179).

La 13 iunie 2018 și la 18 iulie 2018, în adresa participanților la proces au fost expediate copia recursurilor declarate de Portărescu Vitalie și Portărescu Marina, reprezentați de avocatul Bordei Teodor și Consiliul sătesc Floreni cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referințelor (vol.VI,f.d.168,182), iar la 03 septembrie 2018 Oficiul Teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat a depus referință, solcitând respingerea recursurilor ca fiind neîntemeiate (vol.VI,f.d.192-200).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursurile înaintate la 28 mai 2018 și, respectiv la 18 iulie 2018 (vol.VI,f.d.160,170) împotriva deciziei recurate din 27 martie 2018 (vol.VI,f.d.138) sunt declarate în termen, având în vedere faptul că la dosar nu există date confirmative privind recepționarea de către recurenți a copiei motivate a deciziei instanței de apel.

Prin încheierea din 12 septembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, recursurile declarate de către Portărescu Vitalie și Portărescu Marina, reprezentați de avocatul Bordei Teodor și Consiliul sătesc Floreni au fost considerate admisibile și fără a prejudicia fondul cauzei a fost dispusă judecarea acestora de către completul din 5 judecători (vol.VI,f.d.218-219).

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în cererile de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile urmează a fi admise cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care cererea privind repunerea în termenul de declarare a acțiunii urmează a fi admisă cu repunerea acesteia în termen. Totodată, instanța de recurs consideră acțiunea întemeiată și care urmează a fi admisă integral.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Totodată, conform art. 25 alin. (1) lit. b) din Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000, judecând acțiunea, instanța de contencios administrativ adoptă una din următoarele hotărâri: admite acțiunea și anulează, în tot sau în parte, actul administrativ.

Iar conform art. 26 din aceeași lege, actul administrativ contestat poate fi anulat, în tot sau în parte, în cazul în care: este ilegal în fond ca fiind emis contrar prevederilor legii; este ilegal ca fiind emis cu încălcarea competenței; este ilegal ca fiind emis cu încălcarea procedurii stabilite.

Din materialele cauzei rezultă rezultă cu certitudine că la 23 decembrie 2014 Consiliul local Floreni, raionul Anenii Noi a adoptat deciziile nr. 11/02

„Cu privire la aprobarea listei familiilor nou-create cărora li se atribuie teren pentru construcția caselor individuale de locuit” și nr. 11/03 „Cu privire la atribuirea terenurilor pentru construcția caselor individuale de locuit familiilor nou-formate” (vol.I,f.d.36,40).

Verificînd în conformitate cu art. 64 din Legea privind administrația publică locală nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006 aspectul legalității deciziilor sus-enunțate, inițial prin demersul nr. 1304/OT3 – 07 din 14 ianuarie 2015, Oficiul Teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat a solicitat furnizarea informației și a actelor ce au stat la baza adoptării deciziei nr. 11/02 din 23 decembrie 2014 „Cu privire la aprobarea listei familiilor nou-create cărora li se atribuie teren pentru construcția caselor individuale de locuit”, însă din considerentul că informația și actele nu i-au fost prezentate, prin demersul nr. 1304/OT3 - 49 din 02 februarie 2015, reclamantul a solicitat repetat pârâtului furnizarea informației și a actelor solicitate anterior.

La fel, s-a constatat că prin răspunsul nr. 22 din 11 februarie 2015, parvenit în cadrul oficiului la data de 16 februarie 2015, Consiliul local Floreni i-a prezentat informația și actele solicitate.

Între timp, din actele cauzei mai rezultă că la 17 februarie 2015 în cadrul oficiului a parvenit al doilea răspuns cu nr. 10 din 26 ianuarie 2015 la cererea inițială nr. 1304/OT3 - 07 din 14 ianuarie 2015, prin care pârâtul i-a prezentat deciziile ce au stat la baza adoptării deciziei nr. 11/02 din 23 decembrie 2014 „Cu privire la aprobarea listei familiilor nou-create cărora li se atribuie teren pentru construcția caselor individuale de locuit”, iar luând în calcul volumul mare de lucru și faptul că funcției de secretar-dactilograf era vacanță, s-a solicitat prelungirea termenului de prezentare a copiilor actelor enumerate de la 1 la 5 cu 30 zile, fiind menționat că în caz de urgență sunt disponibili să prezinte informația solicitată spre examinare în sediul primăriei.

Tot actele cauzei atestă că ulterior, prin demersul nr. 1304/OT3 - 155 din 13 martie 2015, Oficiul Teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat a solicitat pârâtului furnizarea informației și a actelor ce au stat la baza adoptării deciziei nr. 11/03 din 23 decembrie 2014 „Cu privire la atribuirea terenurilor pentru construcția caselor individuale de locuit familiilor nou-formate”, însă din considerentul că informația și actele nu i-au fost prezentate și considerând că actele administrative ce constituie obiectul prezentului litigiu au fost emise contrar prevederilor legale și pot avea consecințe grave, în scopul prevenirii unei pagube iminente, prin prisma prevederilor art. 69 alin. (1) din Legea cu privire la administrația publică locală, la 9 aprilie 2015 a depus direct în instanța de contencios administrativ prezenta acțiune, solicitând în urma concretizării acțiunii repunerea în termenul de declarare a acțiunii, admiterea acesteia, anularea deciziilor Consiliului sătesc Floreni raionul Anenii Noi nr. 11/02 din 23 decembrie 2014 „Cu privire la aprobarea listei familiilor noucreate cărora li se atribuie teren pentru construcția caselor individuale de locuit”, nr. 11/03 din 23 decembrie 2014 „Cu privire la atribuirea terenurilor pentru construcția caselor individuale de locuit familiilor nou formate” și a contractului de vânzare cumpărare nr. 59 din 05 ianuarie 2016 încheiat între Rusu Leonid și Gîrnu Tatiana referitor la terenul cu nr. cadastral xxxx, cu dispunerea anulării

Soluția dată de către prima instanță după dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea Supremă de Justiție prin decizia din 27 octombrie 2017 a fost menținută de către instanța de apel.

În consolidarea soluției adoptate, instanța de apel a relevat că concluzia primei instanțe despre necesitatea admiterii integrale a acțiunii este justă, ea având la bază cumulul dovezilor administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, cărora le-a fost dată aprecierea juridică cuvenită, conform cerințelor art. 130 Cod de procedură civilă.

Instanța de recurs analizând materialele dosarului în coraport cu normele juridice ce guvernează raportul juridic litigios, ajunge la concluzia că soluțiile date de către instanțele de judecată ierarhic inferioare contravin circumstanțelor cauzei.

În conformitate cu art. 118 alin. (3) Cod de procedură civilă, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sînt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Iar, în conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) Cod, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată, instanța de recurs reține că contrar acestor prevederi, instanța de apel judecând apelul a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei.

Astfel, după cum rezultă din actele cauzei, Oficiului teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat înaintînd cererea de chemare în judecată împotriva Consiliului local Floreni a solicitat inclusiv repunerea în termen a acțiunii, însă instanțele de judecată inferioare examinînd cauza în fond și ordine de apel nu s-au expus în acest sens, ceea ce este inadmisibil, or, necesitatea expunerii asupra cererii cu privire repunerea în termen a acțiunii și verificării respectării de către Oficiul Teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat a termenului de sesizare a instanței de contencios administrativ se impune datorită faptului că recurenții-pârâți Consiliul local Floreni și Portărescu Vitalie și Portărescu Marina pe tot parcursul judecării în instanța de apel au insistat asupra încălcării de Oficiul Teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat a termenului de contestare deciziilor Consiliului local Floreni nr. 11/02 și 11/04 din 23 decembrie 2014, motiv ce impune Colegiul judiciar să ajungă la concluzia de a admite recursurile cu casarea deciziei instanței de apel și a hotărîrii primei instanțe sub aspectele ce urmează.

Cu referire la termenul și procedura de contestarea a deciziilor care constituie obiectul litigiului, Colegiul judiciar relevă următoarele.

Conform art. 16 alin. (1) al Legii contenciosului administrativ, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ și nu este mulțumită de răspunsul primit la cererea prealabilă sau nu a primit nici un răspuns în termenul prevăzut de lege, este în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă pentru anularea, în tot sau în parte a actului respectiv și repararea pagubei cauzate.

Potrivit art. 64 alin. (1) lit. a) din Legea privind administrația publică locală, controlului obligatoriu sînt supuse următoarele acte ale autorităților administrației publice locale: deciziile consiliilor locale de nivelurile întii și al doilea.

Potrivit art. 68 alin. (2) din Legea enunțată, în cazul exercitării controlului obligatoriu al legalității, sesizarea oficiului teritorial al Cancelariei de Stat trebuie făcută într-un termen de 30 de zile de la data primirii copieii de pe act.

Prin prisma normelor legal enunțate, instanța de recurs reține că, într-adevăr deciziile Consiliului local Floreni care se solicită a fi anulate în prezenta speță au parvenit spre controlul de legalitate în cadrul Oficiului teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat la 13 ianuarie 2015, cu toate acestea ultimul a depus prezenta acțiune în instanța de contencios administrativ la 9 aprilie 2015, însă aceste circumstanțe nu pot constitui drept temei pentru respingerea cererii privind repunerea în termenul de declarare a acțiunii în situația în care Oficiul teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat a fost în imposibilitate de a se adresa în instanța de judecată cu respectarea termenul de 30 de zile prevăzut de art. 68 din Legea privind administrația publică locală, din motiv că Consiliul local Floreni nu a prezentat în termeni legali la solicitările Oficiului, informația și actele ce au stat la baza emiterii deciziilor contestate, împrejurări care servesc drept temei de repunere în termen în baza art. 116 alin. (1) Cod de procedură civilă care reglementează expres că persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță.

Or, în speță, termenul prevăzut de către art. 68 alin. (2) din Legea privind administrația publică locală a început să curgă de la data primirii tuturor actelor, în condițiile în care se atestă un număr impunător de înscrișuri care au stat la baza emiterii deciziilor Consiliului sătesc Floreni.

În asemenea împrejurări și întru evitarea admiterii unei încălcări a dispozițiilor statuate la art. 6 § 1 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar a admite cererea privind repunerea în termenul de declarare a acțiunii și de a repune în termen acțiunea depusă de către Oficiul teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat sub aspectele sus-indicate.

Cât privește respectarea de către Oficiul teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat a procedurii prealabile, Colegiul judiciar relevă că într-adevăr, de regulă, Oficiul teritorial al Cancelariei de Stat este obligat să respecte procedura prealabilă, stabilită la art. 68 din Legea privind administrația publică locală, însă în cazul în care consideră că actul poate avea consecințe grave, în scopul prevenirii unei pagube iminente, Oficiul teritorial al Cancelariei de Stat poate

sesiza direct instanța de contencios administrativ după primirea actului pe care îl consideră ilegal (art. 69 din Legea privind administrația publică locală), fiind obligată să probeze că actul administrativ este de natură să producă pagube iminente.

În interpretarea corectă a normei enunțate, instanța de recurs menționează că noțiunea de pagubă iminentă, în sensul Legii, poate viza potențialitatea perturbării funcționării unei instituții sau a unui serviciu public ori afectării grave a altui interes public sau privat.

Colegiul judiciar remarcă că, prin deciziile contestate au fost atribuite loturi pentru construcția casei individuale de locuit în privința a 111 familii nou formate.

Prin urmare, având în vedere faptul că, deciziile contestate au ca rezultat înregistrarea dreptului de proprietate asupra terenului acordat pentru construcția bunului imobil, se atestă cu certitudine impactul decizilor supuse legalității la o etapă precoce și pentru a preveni careva pagube iminente, instanța de recurs relevă că Oficiul teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat întemeiat s-a adresat în temeiul art. 69 alin. (1) din Legea privind administrația publică locală direct în instanța de judecată, fără respectarea procedurii prealabile de soluționare a litigiului.

Cu referire la pretinsa solicitare a reclamantului Oficiul Teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat invocată în cererea de chemare în judecată, inclusiv și în cererea de concretizare a acțiunii privind anularea deciziei Consiliului sătesc Floreni raionul Anenii Noi nr. 11/03 din 23 decembrie 2014 „Cu privire la atribuirea terenurilor pentru construcția caselor individuale de locuit familiilor nou formate”, Colegiul judiciar consideră oportun de a reitera în prezenta speță prevederile art. 11 Cod funciar, potrivit căruia autoritățile administrației publice locale atribuie familiilor nou-formate sectoare de teren din rezerva intravilanului pînă la epuizarea acesteia pentru construcția caselor de locuit, anexelor gospodărești și grădini: în orașe - de la 0,04 pînă la 0,07 hectare, în localități rurale - pînă la 0,12 hectare. Dimensiunile concrete ale sectoarelor de teren se stabilesc de către autoritățile administrației publice locale.

Conform art. 6¹ Cod funciar, terenurile, indiferent de destinație și tipul de proprietate, precum și drepturile asupra lor, sînt supuse înregistrării de stat în registrul bunurilor imobile al oficiului cadastral teritorial în modul stabilit de Legea cadastrului bunurilor imobile.

Iar conform art. 3 alin. (6) din Legea privind terenurile proprietate publică și delimitarea lor nr. 91 din 5.04.2004 (în vigoare la data emiterii actelor contestate), înregistrarea terenurilor proprietate publică a statului și a terenurilor proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale se efectuează în conformitate cu legislația.

Raportând normele legale enunțate la circumstanțele speței deduse judecării, instanța de recurs reține că fiind întemeiate argumentele reclamantei Oficiul Teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat precum că decizia Consiliului sătesc Floreni raionul Anenii Noi nr. 11/03 din 23 decembrie 2014 „Cu privire la atribuirea terenurilor pentru construcția caselor individuale de locuit familiilor nou formate” contravine prevederilor legale sus-enunțate, din care

considerent urmează a fi anulată, or, înregistrarea dreptului de proprietate, în condițiile legii, asupra terenurilor, indiferent de destinație și tipul lor de proprietate, constituie o condiție obligatorie pentru înstrăinarea, atribuirea acestora sau încheierea unor alte tranzacții în privința lor.

La caz însă s-a stabilit că, Consiliul local Floreni la etapa atribuirii bunurilor imobile nu a dispus de dreptul de proprietate asupra lor și a atribuit terenuri pentru construcția caselor individuale de locuit fără a fi proprietar de drept a acestor bunuri imobile, ceea ce este inadmisibil.

Cu referire la pretinsa solicitare a reclamantului Oficiul Teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat invocată în cererea de chemare în judecată, inclusiv și în cererea de concretizare a acțiunii privind anularea deciziei Consiliului sătesc Floreni raionul Anenii Noi nr. 11/02 din 23 decembrie 2014 „Cu privire la aprobarea listei familiilor noucreate cărora li se atribuie teren pentru construcția caselor individuale de locuit”, Colegiul relevă că și aceasta a fost emisă contrar legislației, motiv pentru care urmează a fi anulată, or, conform actelor prezentate de Oficiul Teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat s-a constatat că cererile cetățenilor vizați în anexa la decizia Consiliului sătesc Floreni enunțată nu sânt înregistrate în cadrul primăriei și nu este clar cărui organ sunt adresate, cu atât mai mult că pretinsa listă prin care se ducea evidența în cadrul primăriei nu este absolut descifrabilă.

Prin urmare, la caz persoanele ce au beneficiat de loturi nu sânt incluși în lista sus-enunțată, or, în cadrul dezbaterilor judiciare a instanței de fond însuși reprezentantul Consiliului local Floreni a recunoscut parțial acțiunea și prezentând lista cetățenilor cărora li s-a eliberat teren pentru construcția caselor de locuit individuale cu abateri de la legislație, în total 59 persoane (vol.V,f.d.191-196), motiv ce impune să se ajungă la concluzia că ordinea și consecutivitatea atribuirii terenurilor nu a fost respectată.

În aceeași ordine de idei, Colegiul judiciar relevă că organul administrației publice locale la etapa atribuirii terenurilor de pământ pentru construcția caselor de locuit, familiei nou-formate, trebuia să dispună oficial de fonduri de rezervă, însă Consiliul sătesc Floreni nu a stabilit prin Decizie separată existența rezervei de 5%, după cum este prevăzut în art. 11 Codul funciar, pe când în alte situații, loturile pentru construcții se atribuie contra plată, prin licitație. Prin urmare, Consiliul sătesc Floreni nu era în drept să decidă înstrăinarea/atribuirea terenurilor vizate.

Cu referire la pretinsa solicitare a reclamantului Oficiul Teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat invocată în cererea de chemare în judecată, inclusiv și în cererea de concretizare a acțiunii privind anularea contractului de vânzare cumpărare nr. 59 din 5 ianuarie 2016 încheiat între Rusu Leonid și Gîrnu Tatiana referitor la terenul cu nr. cadastral xxxx, Colegiul judiciar relevă că aceasta este întemeiată și urmează a fi admisă, ținând cont de faptul că asupra unuia din terenurile pentru construcții, ulterior a fost încheiată o tranzacție de vânzare-cumpărare, iar potrivit art. 219 alin. (2) Codul civil, fiecare parte trebuie să restituie tot ceea ce a primit în baza actului juridic nul, iar în cazul imposibilității de restituire, este obligată să plătească contravaloarea prestației.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursurile cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărâri, sub aspectele sus-enunțate.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admit recursurile declarate de către Portărescu Vitalie și Portărescu Marina, reprezentați de avocatul Bordei Teodor și Consiliul sătesc Floreni.

Se casează integral decizia din 27 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 13 octombrie 2016 a Judecătorei Anenii Noi în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Oficiul Teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat împotriva Consiliului local Floreni raionul Anenii Noi, intervenienți accesorii Oficiul Cadastral Teritorial Anenii Noi, Nedov Serghei, Nedov Viorica, Cacinschi Natalia, Cacinschi Dumitru, Gușovschi Olga, Gușovschi Oleg, Cobzari Ludmila, Sirișanu Natalia, Sirișanu Serghei, Petrov Viorica, Petrov Vadim, Portărescu Marina, Portărescu Vitalie, Ciubuc Andrian, Ciubuc Maria, Topal Dinis, Baci Victoria, Toma Tatiana, Toma Veaceslav, Gherman Olga, Gherman Ruslan, David Vitalie, Sverdlic Vitalie, Sverdlic Anastasia, Panuța Mariana, Racicovschi Maxim, Racicovschi Diana, Crețu Vitalie, Crețu Elena, Morozan Svetlana, Lupașcu Silvia, Lupașcu Serghei, Jemanean Dmitri, Jemanean Nadejda, Botezat Tatiana, Stigariov Tatiana, Stigariov Sergiu, Costru Gheorghe, Costru Natalia, Costru Sergiu, Costru Galina, Ionița Vitalie, Ionița Natalia, Tulbur Olga, Morari Arma, Caraulan Alexei, Caraulan Oxana, Morozan Andrei, Morozan Angela, Druță Octavian, Druță Natalia, Cațaveica Igor, Cațaveica Nadejda, Toma Andrei, Toma Vitalia, Vornic Leonid, Vornic Natalia, Țurcan Ghenadie, Țurcan Olesea, Mihailenco Ion, Mihailenco Violeta, Redica Radu, Kasyanchuk Olena, Cazac Vladislav, Cazac Elena, Pricop Vitalie, Pricop Oxana, Cîrlan Nadejda, Cîrlan Alexandru, Rusu Leonid, Rusu Tatiana, Budei Stanislav, Budei Diana, Ciobanu Alexei, Ciobanu Tatiana, Gîrnu Tudor, Gîrnu Tatiana, Agaci Vladimir, Agaci Galina, Tulbur Victoria, Tulbur Andrei, Toaca Iurie, Toaca Irina, Ștefan Oleg, Ștefan Elena, Burdujan Grigore, Burdujan Olga, Ababii Mihail, Ababii Tatiana, Cucuruza Iuri, Cucuruza Natalia, Danu Natalia, Prodan Mihail, Prodan Anastasia, Jelanschi Victor, Jelanschi Rodica, Poiană Denis, Poiană Elena, Botnaru Igor, Botnaru Victoria, Ursu Andrian, Prodan Leonid, Prodan Lilia, Crețu Valeriu, Crețu Victoria, Hîncu Serghei, Hîncu Natalia, Crîșmaru Mariana, Crîșmaru Alexandru, Jumir Vitalie, Jumir Aliona, Telefonov Mariana, Telefonov Pavel, Donțu Vladimir, Donțu Lucia, Ceban Mihail, Ceban Evghenia, 2 Baci Ivan, Baci Elena, Cerchez Roman, Cerchez Olga, Guz Sergiu, Guz Mariana, Morozan Marin, Morozan Nadejda, David Ina, Zoporojan Victor, Țîganaș Tatiana, Șpac Andrian, Șpac Olga, Plămădeală Lilia, Plămădeală Iacob, Găină Ion, Găină Mariana, Raiu Dmitri, Raiu Victoria, Cîrja

Cristina, Cîrja Andrian, Gafin Ghenadie, Gafin Alia, Topalov Alexandru, Topalov Natalia, Plotnic Natalia, Plotnic Roman, Pîrgaru Natalia, Leca Andrei, Țurcanu Iurie, Țurcanu Mariana, Popovici Eugeniu, Popovici Olesea, David Anatoli, David Ludmila, Hîncu Oleg, Hîncu Cristina, Prodan Andrian, Prodan Cristina, Pîrgari Vitalie, Pîrgari Silvia, Ionița Tudor, Ionița Maria, Cațaveica Ruslan, Cațaveica Măria, Martin Oleg, Martin Olga, Cojuhari Serghei, Cojuhari Irina, Mistreanu Vasile, Mistreanu Ludmila, Chirilenco Valeri, Chirilenco Inga, Chirilenco Andrian, Chirilenco Aliona, Prodan Ivan, Cinciuc-Prodan Mariana, Tamaș Oleg, Tamaș Vita, Cucu Tatiana, Cucu Igor, Crețu Cristina, Crețu Alexandru, Bulicanu Alexandra, Bulicanu Ion, Poian Cristina, Cornescu Roman, Călugăreanu Tatiana, Călugăreanu Ion, Toma Mihail, Toma Elena, Cristea Roman, Cristea Daniela, Bujac Serghei, Bujac Ana, Cebanu Vitalie, Cebanu Elena, Mazuric Cristina, Mazuric Igor, Braghiș Ion, Braghiș Daniela, David Vladislav, David Anjela, Cotorobai Alexandr, Cotorobai Elena, Albu Violeta, Albu Ion, Cravcenco Olga, Cojocari Sergiu, Profir-Nazaria Clavdia, Nazaria Ilie și Jizdan Mariana cu privire la contestarea actelor administrative, anularea contractului de vânzare-cumpărare nr. 59 din 05 ianuarie 2016 și radierea înscrisurilor privind drepturile de proprietate asupra terenurilor repartizate în baza deciziilor consiliului local Floreni cu pronunțarea unei noi hotărâri, după cum urmează.

Se admite cererea Oficiului Teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat cu privire la repunere în termen a acțiunii.

Se repune în termen acțiunea înaintată de către Oficiul Teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat.

Se admite integral acțiunea înaintată de către Oficiul Teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat împotriva Consiliului local Floreni raionul Anenii Noi, intervenienți accesorii Oficiul Cadastral Teritorial Anenii Noi, Nedov Serghei, Nedov Viorica, Cacinschi Natalia, Cacinschi Dumitru, Gușovschi Olga, Gușovschi Oleg, Cobzari Ludmila, Sirițanu Natalia, Sirițanu Serghei, Petrov Viorica, Petrov Vadim, Portărescu Marina, Portărescu Vitalie, Ciubuc Andrian, Ciubuc Maria, Topal Dinis, Baci Victoria, Toma Tatiana, Toma Veaceslav, Gherman Olga, Gherman Ruslan, David Vitalie, Sverdlic Vitalie, Sverdlic Anastasia, Panuța Mariana, Racicovschi Maxim, Racicovschi Diana, Crețu Vitalie, Crețu Elena, Moroza Svetlana, Lupașcu Silvia, Lupașcu Serghei, Jemanean Dmitri, Jemanean Nadejda, Botezat Tatiana, Stigariov Tatiana, Stigariov Sergiu, Costru Gheorghe, Costru Natalia, Costru Sergiu, Costru Galina, Ionița Vitalie, Ionița Natalia, Tulbur Olga, Morari Arma, Caraulan Alexei, Caraulan Oxana, Moroza Andrei, Moroza Angela, Druță Octavian, Druță Natalia, Cațaveica Igor, Cațaveica Nadejda, Toma Andrei, Toma Vitalia, Vornic Leonid, Vornic Natalia, Țurcan Ghenadie, Țurcan Olesea, Mihailenco Ion, Mihailenco Violeta, Redica Radu, Kasyanchuk Olena, Cazac Vladislav, Cazac Elena, Pricop Vitalie, Pricop Oxana, Cîrlan Nadejda, Cîrlan Alexandru, Rusu Leonid, Rusu Tatiana, Budei Stanislav, Budei Diana, Ciobanu Alexei, Ciobanu Tatiana, Gîrnu Tudor, Gîrnu Tatiana, Agaci Vladimir, Agaci Galina, Tulbur Victoria, Tulbur Andrei, Toaca Iurie, Toaca Irina, Ștefan Oleg, Ștefan Elena, Burdujan Grigore, Burdujan Olga, Ababii Mihail, Ababii Tatiana,

Președintele ședinței,
judecătorul

Judecătorii

Iulia Sîrcu

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Victor Burduh

Dumitru Visternicean